TENDINȚE FONETICE ŞI LEXICALE ÎN GRAIURILE ROMÂNEŞTI DIN REPUBLICA MOLDOVA

STELA SPÎNU

Dialectologia românească dispune de numeroase studii consacrate structurii dialectale a dacoromânei, respectiv, unor grupuri aparte de graiuri româneşti. Aria unor cercetări fundamentale include şi vorbirea dialectală din stânga Prutului. Totuşi, până în prezent, nu au fost elaborate lucrări având ca obiect de studiu dinamica graiurilor româneşti vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. Or, acestea atrag atenția dialectologilor prin suficiente particularități: varietatea de forme fonetice, gramaticale şi lexicale, păstrarea unor faze (mai) vechi de evoluție a limbii, influența masivă a limbilor slave limitrofe.

Primele studii destinate idiomurilor din stânga Prutului, mai precis celor din RASSM [= Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească], aparţin lingvistului rus M. V. Serghievski. Acestea erau axate pe contactele limbilor slave cu graiurile moldoveneşti, pe poziția ultimelor în cadrul dacoromânei şi pe necesitatea efectuării unor anchete dialectale în vederea elaborării unui atlas lingvistic al RASSM, care să faciliteze cercetarea realității dialectale. Semnalând absența unor studii de specialitate, lingvistul sovietic menționat comite unele erori. Dintre acestea ne limităm la considerația fundamentală referitoare la evoluția independentă a limbii „moldoveneşti" în afara arealului românesc (Serghievski 1959: 143).

Ideea întocmirii unui atlas lingvistic al graiurilor moldoveneşti din URSS a fost promovată de cunoscuții lingvişti D. E. Mihalci şi Raymund Piotrowski. Ulterior, în perioada 1957–1965, Sectorul de dialectologie al Institutului de Limbă şi Literatură al Academiei de Ştiințe a Republicii Moldova [= AŞM] a organizat primele cercetări de teren în acest scop. Chestionarul conținea 2.548 de întrebări şi o rețea de 240 de localități (163 în Republica Moldova, 61 în Ucraina, 16 în Federația Rusă, 1 în Abhazia, 2 în Kazahstan şi 1 în Kârgâzstan). Materialul factologic, cules pe teren, a fost inclus în *Atlasul lingvistic moldovenesc* (1968–1973) şi *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Basarabia, nordul Bucovinei, Transnistria* (1993–2003).

Pe parcursul ultimelor decenii, în spațiul pruto-nistrean nu s-au mai făcut cercetări de teren în vederea elaborării unor noi corpusuri de texte dialectale, a unor glosare regionale, care să reflecte realitățile lingvistice actuale. În această ordine de idei, după un interval de 50 de ani, ne-am propus efectuarea de noi anchete de

FD, XXXVII, Bucureşti, 2018, p. 133–140

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

teren, ale căror rezultate să asigure continuitatea cercetărilor inițiate în deceniul al şaselea al secolului trecut.

Prin urmare, în perioadele iunie–august 2015 şi iunie–iulie 2016, s-au realizat anchete de specialitate de către echipa proiectului *Limba şi folclorul românesc în procesul de consolidare a statului Republica Moldova*, pe un eşantion de 34 de localități din rețeaua *Atlasului lingvistic moldovenesc* (ALM). Pentru a fi posibilă confruntarea faptelor de limbă, culese între anii 1957–1965, cu materialul factologic colectat recent, a fost păstrată aceeaşi rețea de puncte ale anchetei şi conținutul Chestionarului dialectal (CD).

Cu scopul de a se obține obține un material autentic, cu certă valoare documentară, au fost aplicate metoda observației, interviul şi ancheta dialectală. *Observația* a fost principala metodă utilizată la consemnarea faptelor de limbă, contribuind la menținerea unei comunicări bilaterale de calitate între informator şi anchetator; *interviul* ne-a ajutat să menținem aria tematică, facilitând un dialog simetric între cercetător şi informator; *ancheta dialectală directă* a înlesnit obținerea materialului factologic necesar.

Din fiecare localitate au fost selectați câte trei informatori de diferite vârste. Aceştia urmau să corespundă anumitor criterii prestabilite pentru ancheta dialectală[1].

Faptele de limbă au fost înregistrate pe suport video, prelucrate şi arhivate. În procesul de cercetare, confruntând materialul faptic din ALM/ALRR. Bas. (colectat în perioada 1957–1965) cu cel recent cules, am remarcat o serie de tendințe fonetice şi lexicale în graiurile româneşti vorbite în Republica Moldova, pe care ne propunem să le analizăm în continuare.

TENDINȚE FONETICE

Vocalismul

– Conform ALM, *a* accentuat, plasat după prepalatalele *j*, *ş*, rostite dur, trece în seria lui *ă*: *şărpi, şăpti, jăli* (ALM: h. 18–20). Fenomenul a apărut în jumătatea sudică a țării (probabil pentru început în Țara Românească), extinzându-se apoi spre nord, în Moldova şi în Transilvania (Gheție 1994: 106). În prezent, durificarea lui *ş, j* a fost atestată, în special, la informatorii de vârsta a treia (CD: *î.* 6–8).

– Harta 22 a ALM şi volumele de *Texte dialectale* înregistrează, pentru adverbul *aşa*, variantele fonetice *aşą, aşă*. În nord-estul Republicii Moldova, în sud-vestul Basarabiei şi în regiunea Cernăuți rămâne dominant fonetismul *aşa*, care are o vechime mai mare în limbă decât dialectismul fonetic *aşă.* Cercetările

[1] Exigențele impun ca informatorul să fie din localitatea unde se desfăşoară ancheta sau să fi trăit aici cea mai mare parte a vieții, să aibă o pronunție clară, să conştientizeze scopul venirii anchetatorului, să fie binevoitor, să accepte să stea un timp la dispoziția anchetatorului (TDR, 29).

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

recente de teren au scos în evidență concurența care persistă între variantele fonetice *aşa* şi *aşă*, în special, în vorbirea tinerilor (CD, î. 9).

– În grupul de graiuri moldoveneşti din zona de nord, în cuvinte cu *ă* înainte de accent şi chiar după acesta: *bărbat, măgar, pădure, bătea*, hărțile ALM semnalează trecerea lui *ă* la *a*: *barbát, magár, padúre* (ALM: h. 38, 147, 148, 152). Actualmente, în graiurile cercetate, am înregistrat exclusiv în vorbirea informatorilor vârstnici (CD, î. 43–45).
– Dialectismul fonetic *pomânt* avea o circulație largă în trecut (ALM: h. 153). Vladimir Zagaevschi, într-unul dintre interviurile sale, relata că în anii de studenție, răsfoind dosare de arhivă, a dat de multe cereri ale basarabenilor, adresate autorităților țariste pentru a li se permite colonizarea în locuri cu *pomânt dişărt* („pământ liber") din Ural, Extremul Orient (Dalnii Vostok), unde mai târziu au întemeiat sate moldoveneşti (Zagaevschi 2008: 1). În cercetările noastre de teren, varianta fonetică învechită *pomânt* nu a fost înregistrată, doar unele persoane de vârsta a treia, la întrebarea noastră expresă, au menționat că l-au auzit la părinții lor (CD, î. 42).
– Conform hărților 126, 291, *e* în poziție medială se închide la *i*: *fiĉór* < *fecior, fimé̯i̯* < *femeie* (ALM: h. 126, 291). Fenomenul are o vechime mare în limbă, fiind atestat, în special, în Moldova sec. al XIII-lea – al XV-lea, fiind difuzat dinspre nord spre sud (Gheție 1994: 75). În prezent, este evidentă concurența care persistă, între aceste variante fonetice, la informatori de diferite categorii de vârstă (CD, î. 29, 30).
– Hărțile ALM înregistrează fenomenul trecerii vocalelor palatale *e, i* la *ă, î* din seria centrală *e* la *ă*, în urma pronunției dure a consoanelor *ş, s, z, ț, j*: *slujắsc, tuşắsc, sămn, sắti, ẑisắḑ, şăd, ḑắŝi, ẑiţắl, zắstri, ţăẑ, bisắricî, sănín* (ALM, h. 35, 33, 25, 51, 26, 32, 52, 30, 28, 29, 141, 408). Se presupune că fenomenul a avut loc, inițial, în poziție tare; ulterior durificarea s-a produs în cuvintele în care *e* se găsea în poziție moale: *răpidi, răŝi, mărg* (ALM: h. 36, 37, 45). Actualmente, fenomenul este general în vorbirea persoanelor de vârsta a doua şi a treia, fiind sporadic în vorbirea tinerilor. Explicabil prin pronunțarea dură a consoanelor care nu admit după ele decât vocale din seria centrală, fenomenul e aproape general în graiurile moldoveneşti de peste Prut (TDR, 212).
– Hărțile 42, 127 din ALM înregistrează în cazul lexemelor *femeie, pentru*, labiala *u*, în loc de *e*. Vocala *u* din fonetismul *fumé̯i̯* provine dintr-un *o* aton (*fomé!i*), ambele forme având o circulație extinsă în Moldova istorică. Aceeaşi vocală din *puntru* este rezultatul asimilării vocalice regresive la distanță. În prezent, aceste variante fonetice prezintă o arie limitată, fiind atestate, cu precădere, în vorbirea generației vârstnice (CD, î. 25).
– Cel mai răspândit fenomen în legătură cu vocala *u*, notat de ALM, este revenirea lui la etimologicul *o*, trăsătură caracteristică graiurilor moldoveneşti:

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

poróncî (derivat regresiv din *porunci* < sl. *poročiti*), *sapón* „săpun” din (< lat. *saponem*), *fodúl* (< *fudul*, din tc. *fodul*) – ALM: h. 102, 106, 177. Recent, aceste variante fonetice nu au fost atestate în vorbirea informatorilor chestionaţi (CD, î. 55, 58).

– În harta 92 din ALM s-a notat păstrarea intactă a vocalei *o* în cuvântul *toţi*, ca şi în limba veche. În restul teritoriului moldovenesc, *o* a trecut la *ă: tăţ*. Cercetările recente de teren au scos în evidentă concurenţa care se menţine între aceste variante fonetice la toate categoriile de vârstă, tinerii folosind, preponderent, varianta literară (CD, î. 50).
– În ariile laterale din nord-estul, nord-vestul Republicii Moldova, *o*, la iniţială de cuvânt şi în poziţie medială, se diftonghează, ca şi în limba veche: *óu̯ă* > *o̯áu̯î, róu̯ă* > *ru̯o̯áu̯î, nóu̯ă* > *nu̯o̯áu̯î, plóu̯ă* > *plu̯oa u̯ă* (ALM: h. 84, 94–96). Fenomenul este explicat prin distribuţie cu alte vocale şi prin poziţia faţă de accent. Aceste variante specifice limbii vechi se mai întâlnesc în regiunea Cernăuţi, în subdialectul bănăţean şi în unele graiuri din Transilvania, nord-vestul Bulgariei şi în toate localităţile din Ungaria (Marin *et alii* 2000: 10). În prezent, fenomenul nu a fost notat în graiurile anchetate (CD, î. 47, 51, 52).
– Hărţile 87 şi 170 ale ALM consemnează fonetismul învechit, etimologic *fasuli*, conform limbii de origine (greaca) şi fonetismul regional *cucoş*. Actualmente, aceste variante au fost notate, exclusiv, la persoanele de vârsta a treia.
– În cuvintele *tocmai, boboc* avem de a face cu un *u* originar: *túcma* (din sl. *tŭkŭma*), *bubóc* (din ngr. *bubúki*) (ALM: h. 89, 171). Aceste variante fonetice s-au păstrat doar în ariile laterale şi izolate ale graiurilor moldoveneşti şi doar în vorbirea indivizilor vârstnici (CD, î. 48, 49, 53, 54).
– Ca rostire de limbă veche, Harta 71 din ALM şi textele dialectale au înregistrat, pentru verbul *(a) intra* (< lat. *intrare*), varianta fonetică cu *î* iniţial. În localităţile anchetate am semnalat concurenţa care persistă între varianta dialectală şi cea literară, în special, în vorbirea generaţiei tinere (CD, î. 38).

Diftongii

– Conform ALM, fenomenul reducerii (trecerii) diftongului *e̯a* la *a*, când în silaba următoare este urmat de *a* sau *ă*, creează, în spaţiul dacoromân, două arii distincte. Prima ţine de graiurile de tip nordic, adică *ea* > *a*, a doua este o continuare a ariei muntenești, unde diftongul menţionat persistă. Teaha 1961: 54 explică acest fenomen prin influenţa asimilatoare a lui *a* din silaba următoare. Graiurile cercetate fac arie comună cu graiurile de tip nordic: *albáţî, sî márgî, sárî, e̯dámî, ţápăn* (ALM: h. 210–214; CD: î. 64–65), fiind evidentă concurenţa activă încă, între aceste variante fonetice, la toate categoriile de vârstă.

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

Consonantismul

– Palatalizarea labialelor *b, p, m, f, v* în stadiu final, dintotdeauna, a caracterizat graiurile de tip moldovenesc *bunǵ, ḱéli, ńíri, ŝin* „fin”, *ẑírį* (ALM: h. 252, 236, 275, 258, 266). În prezent, doar în vorbirea tinerilor am înregistrat rostirile literare: *bumbi, piele, mire, fin, vi̯e* (CD, î. 70–84).
– Graiurile cercetate nu păstrează vechea africată *ḑ*, caracteristică graiurilor de tip nordic (ALM: h. 338 – 341, 344; CD: î. 96, 97).
– În opinia lui Emil Petrovici (1954): tratarea africatelor prepalatale +, *V*, urmate de vocalele *e, i*, constituie trăsătura cea mai importantă a graiurilor dacoromâne, ce stă la baza împărțirii teritoriului dacoromân în 5 subdialecte. Graiurile cercetate au păstrat peste timp fonemele *ŝ* şi *ẑ*, specifice graiurilor de tip moldovenesc: *ŝinẑ, ariẑ, ŝernį́álî, crúẑi, ŝolan, ŝo̯árî, arẑint, sḭ́nẑi, faŝe, plînẑ, ẑinẑinî, ẑer, ŝi sî fac, ŝerém* (ALM: h. 349–351, 353–361, 468, 509). Utilizarea variantei literare (CD: î. 100–105), am înregistrat-o, în exclusivitate, în vorbirea tinerilor.
– Africata prepalatală *ĝ* rămâne intactă şi nu evoluează la *j*: *ĝo!, ĝos* (ALM: h. 374, 375). Acest fenomen este anterior sec. al XVI-lea, fiind înregistrat în mai multe texte vechi din Moldova istorică. În prezent, el se întâlneşte, de predilecție, în cazul vorbitorilor de vârsta a treia, varianta literară caracterizând vorbirea generației tinere (CD: î. 110–111).
– Hărțile 101, 103, 105 ale ALM notează păstrarea formelor dialectale ale cuvintelor *jura* (< lat. *jŭrare*), *jug* (< lat. *jŭgum*), *tutun* (< tc. *tütün*) în toate graiurile moldoveneşti: *ẑɨ́úrî, ẑɨ́ug, tʹutʹún*. În prezent, aceste variante fonetice pot fi înregistrate, precumpănitor, în vorbirea persoanelor de vârsta a treia (CD, î. 56–57).

Tendințe lexicale

Varietățile lexicale sunt mai pronunțate în raport cu cele fonetice. Particularitatea se explică prin caracterul deschis şi mobil al vocabularului, care reflectă cu repeziciune transformările din viața societății (Pavel 2014: 45).

Utilizând metoda anchetei dialectale, am urmărit dinamica ariei de circulație a termenilor care, la un interval de 50 de ani, caracterizează pertinent graiurile moldoveneşti. În seria cuvintelor care şi-au păstrat aria de circulație se înscriu *ciolan* „os”, *omăt* „zăpadă”, *hulub* „porumbel”, *pântece* „burtă”, *a pişca* „a ciupi”, *păpuşoi* „porumb”, moş „*unchi*”, *vădană* „văduvă”, *ogheal* „plapumă”, *țântirim* „cimitir”, *harbuz* „pepene verde” etc. Menționăm că, majoritar, elementele lexicale enumerate figurează ca trăsături definitorii, în cadrul repartiției dialectale a dacoromânei, pentru subdiviziunile moldoveneşti. Pe lângă acestea prezentăm câteva unități lexicale specifice spațiului pruto-nistrean, dar şi altor arii, fiind cunoscute pe spații mai largi.

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

– Conform ALM şi ALR, *ciubotă* (din ucr. *čoboty*) este notat în întreaga Moldovă, de unde şi-a extins aria de circulaţie în nord-estul Transilvaniei şi în nordul Dobrogei. În prezent, această variantă lexicală se înregistrează, în special, în vorbirea persoanelor de vârsta a doua şi a treia, tinerii informatori folosind cuvântul *cizmă* (din ung. *csizma*, atestat cu acelaşi sens în limba turcă – *čizme*, în bulgară – *čisma* şi în sârbă – *čisma*), cunoscut, la nivelul dialectal, în Oltenia, Muntenia, Dobrogea şi Transilvania.
– După aceleaşi hărţi, ALM şi ALR, *omăt* era răspândit odinioară în Moldova, nord-estul şi centrul Transilvaniei, izolat, în Hunedoara, Oltenia şi nord-vestul Munteniei. În vorbirea tinerilor anchetaţi, cuvântul *omăt* apare concurat de vocabula *zăpadă* (formată din verbul *a zăpădi* „a troieni”, preluat din vechea slavă: *занастu*), care circulă în Muntenia, sudul Transilvaniei şi al Dobrogei.
– *Bumb* (din magh. *gomb*) a fost notat în Moldova, Transilvania şi Bucovina, în restul arealului românesc circulând termenul *nasture*, de origine veche germană. Cei doi termeni apar rar în documente, dat fiind semantismul lor, şi e posibil ca *nasture* să fi fost cândva răspândit şi în nordul teritoriului dacoromân, unde, ulterior, a fost înlocuit de *bumb*. Actualmente, *bumb*, cunoscut şi graiurilor moldoveneşti, este frecvent în vorbirea persoanelor de vârsta a doua şi a treia, tinerii folosind, în mod consecvent, *nasture*.
– *Păpuşoi* (format din *păpuşă* + suf. *-oi*) are curs în Moldova, estul Transilvaniei şi nordul Dobrogei. La început, acesta desemna ştiuletele de porumb, având la bază asocierea cu jucăria numită *păpuşă.* În prezent, aria acestui termen este în regres, vorbitorii tineri utilizând lexemul *porumb* (moştenit din lat. *palumbus* „denumind, pentru început pasărea cunoscută în graiurile basarabene prin *hulub*”), care circulă în Oltenia, Muntenia, sud-estul Transilvaniei şi Dobrogea (mai puţin în partea nordică a acestei regiuni). Însăşi planta a fost cunoscută în spaţiul românesc abia în sec. al XVII-lea, iar termenii care o denumesc au fost atestaţi în documente după 1700.
– *Baistruc* (rus. *байстрюк,* ucr. *байстрюк*) „copil născut de o femeie necăsătorită” circulă în majoritatea localităţilor din regiunea cercetată, extinzându-se şi în nordul Dobrogei. În prezent, vocabula *baistruc* poate fi remarcată doar în vorbirea vârstnicilor; vorbitorii ce aparţin generaţiei a doua şi tinerii folosesc sintagma *copil din flori.*
– *Glod* este cunoscut în Moldova şi în Dobrogea. El se menţine în aceste graiuri şi peste timp, deşi în vorbirea tinerilor informatori l-am notat alături de *noroi* (din bg. *naroj*), impus de varianta standard.
– Deverbalul *răcituri* (din *răci* + suf.*-(i)tură*) „mâncare preparată din carne, oase cu cartilaje, fierte timp îndelungat a căror zeamă, după răcire, se încheagă într-o masă gelatinoasă” formează o arie compactă pe teritoriul Basarabiei, coborând spre sud-est în mai multe localităţi din nord-estul Munteniei, strâmtorând vechiul termen muntenesc *piftie* (< ngr. *pihti*). *Răcituri* şi-a menţinut aria de circulaţie în graiurile moldoveneşti şi peste timp la toate categoriile de vârstă.
– *Moş* e un cuvânt autohton, atestat cu sensul de „unchi” în Moldova şi în câteva puncte din Muntenia. Înţelesul „unchi” apare în urmă cu un secol la

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

scriitorii moldoveni din veacul al XIX-lea şi nu este atestat în celelalte dialecte ale limbii române (Sala 1955: 136). Un subsens al termenului discutat, şi anume acela de „unchi foarte tânăr", este considerat ca o nuanță accidentală (Scurtu 1966: 13). Referindu-ne la zona cercetată, semnalăm concurența termenilor *unchi* şi *moş* în vorbirea persoanelor de vârsta a doua şi la tineri. La origine, *unchi* (moşt. din lat. *avunculus*, comp. fr. *oncle*) a fost singurul termen, care denumea în graiuri gradul de rudenie respectiv şi s-a folosit până în sec. al XVIII-lea.

– *Curechi* (moştenit din lat. *colic(u)lus*) e răspândit în Moldova de pe ambele părți ale Prutului (cu excepția părților sudice ale acestor regiuni), în Banat şi în Transilvania. Termenul *varză* este notat în Muntenia, Dobrogea şi în zonele sudice ale Banatului, Transilvaniei şi ale Moldovei. Actualmente, el apare doar în sud-vestul Republicii Moldova, în vorbirea tuturor categoriilor de vârstă; în restul localităților sunt atestate ambele variante lexicale.
– *Tescovină* (slav. *těskŭ*) are curs în graiurile moldoveneşti, cu excepția localităților din sud-vestul Basarabiei, unde a fost notată isoglosa termenului *prăştină* (bg. *пръшна*).
– *Mâță* (o creație expresivă) a fost notat în Moldova, Oltenia (de vest), Banat şi Transilvania. În graiurile cercetate acesta îşi menține aria de circulație, fiind pe alocuri concurat, în vorbirea tinerilor informatori, de vocabula *pisică* (din *pis!* + suf. *-ică*), cu răspândire în Oltenia, Muntenia şi Dobrogea.

Interpretarea materialului factologic, cules pe teren, a pus în evidență stadiul actual de evoluție a graiurilor româneşti vorbite în Republica Moldova, dinamica fenomenelor dialectale de ordin fonetic şi lexical, procesul de apropiere a graiurilor teritoriale de aspectul îngrijit al limbii naționale. În seria particularităților fonetice relevante, dar care au pierdut din aria de răspândire se înscriu: trecerea vocalei *ă* la *a* etimologic (*barbát, magár, padúre* etc.), deschiderea medialei neaccentuate *e* la *a* în cuvintele *sacárî, spariós, cárpăn, gálbăn* etc.; diftongarea lui *e* în poziție neaccentuată; revenirea lui *u* la etimologicul *o* (*poróncî*, *sapón, fodúl*); diftongarea lui *o* la inițială de cuvânt şi în poziție medială (*óu̯ă* > *o̯áu̯î, róu̯ă* > *ru̯o̯áu̯î, nóu̯ă* > *nu̯o̯áu̯î, plóu̯ă* > *plu̯o̯au̯ă*), dispariția vechii africate *ĉ*. Analiza tendințelor lexicale a pus în evidență caracterul conservator al graiurilor cercetate, depozitare ale unor vechi fapte de limbă. Doar tinerii din localitățile anchetate tind a-şi perfecționa vocabularul şi modul de exprimare, conformându-se normelor limbii literare.

BIBLIOGRAFIE

ALM = *Atlasul lingvistic moldovenesc*, Chişinău, 1968. Vol. I, partea I: *Fonetica*, de Rubin Udler. Partea a II-a: *Fonetica*, de Rubin Udler, *Morfologia* de Vasile Melnic; Chişinău, 1972. Vol. II, partea I: *Lexicul*, de Victor Comarnițchi; Chişinău, 1973. Partea a II-a: *Lexicul* de Vasile Melnic şi Vasile Pavel.

ALRR. Bas. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Basarabia, nordul Bucovinei, Transnistria*, vol. I de V. Pavel, Chişinău, 1993; vol. II de V. Pavel, Chişinău, 1998; vol. III de

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)

V. Pavel, V. Sclifos, C. Strungăreanu, Chişinău, 2002; vol. IV de V. Pavel, V. Corcimari, A. Dumbrăveanu, V. Sclifos, S. Spînu, R. Udler, Chişinău, 2003.
ALR. s.n. = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, serie nouă, redactor principal: Ioan Pătruţ, Bucureşti, 1956–1972, vol. I–VII.
Gheţie 1994 = Ion Gheţie, *Introducere în dialectologia istorică românească*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Marin *et alii* 2000 = Maria Marin, Iulia Mărgărit, Victorela Neagoe, *Cercetări asupra graiurilor româneşti de peste hotare*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Rosetti 1968 = Alexandru Rosetti, *Istoria limbii române*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Pavel 2014 = Vasile Pavel, *Studii de dialectologie şi onomasiologie*, Chişinău, Tipografia Profesional Service.
Petrovici 1954 = Emil Petrovici, *Repartiţia graiurilor dacoromâne pe baza Atlasului lingvistic român*, în *Limba română*, III, nr. 5, p. 5–17.
Sala 1955 = Marius Sala, *Termenii pentru „unchi" după* ALR, *Studii şi cercetări în lingvistice*, an. VI, nr. 1–2.
Scurtu 1966 = Vasile Scurtu, *Termenii de înrudire în limba română*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Spînu 2011 = Stela Spînu, *Graiurile româneşti din nord-estul Republicii Moldova*, Chişinău, Editura Magna-Princeps SRL.
TDR = *Tratat de dialectologie românească*. Coordonator Valeriu Rusu. Craiova [Editura]. „Scrisul Românesc", 1984.
Teaha 1961 = Teofil Teaha, *Graiul din Valea Crişului Negru*. Bucureşti, Editura Academiei Române, [1961].
Zagaevschi 2008 = Vladimir Zagaevschi, *Ca neam supravieţuim prin graiul matern*, în *Limba română*, nr. 7–8, anul XVIII, 2008, http://www.limbaromana.md.
Сергиевский 1959 = М.В. Сергиевский, *Молдаво-славянские этюды*, Москва.

PHONETIC AND LEXICAL TRENDS OF THE ROMANIAN SPEECHES SPOKEN ON THE TERRITORY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ABSTRACT

This article analyzes the current state of evolution of the spoken Romanian language on the territory of the Republic of Moldova and reveal the dynamics of dialects in the last two decades. To achieve this goal, we organized on-site dialectological expeditions on a sample of 40 communities included in the Moldovan Linguistic Atlas (MLA) network. The factologic material was interpreted. The methods of investigation applied in the work shall conform to the complexity of the studied phenomenon. We will appeal to the ethnographic-folk-dialectal synchronic method associated with the linguistic geography, the method of dialectal survey, the descriptive method, the analysis and synthesis of the collected material, the historical-comparative and etymological method etc. The analysis of the phonetic and lexical peculiarities, specific to the Republic of Moldova, demonstrated the differences that persist between the language spoken by the young people and the older generation. The older generation remained attached to the old linguistic traditions, the young people's speech have many common features with the literary language.

Universitatea AŞM
Academia de Ştiinţe a Moldovei
Bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfînt 1, Chşinău

BDD-A29393 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:41 UTC)